

LEONORA CHRISTINA

S A N D H E D E N S D R O N N I N G

Så flytter jeg lidt på kongens død...

Interview med dramatiker **Christian Lollike**
Af chefdramaturg **Hanne Lund Joensen**

Selvom det ofte har været højaktuelle og kontroversielle begivenheder, der har inspireret Christian Lollikes dramatik, så var det hans dybe fascination af personen Leonora Christina og hendes selvbiografiske beretning *Jammers Minde*, der gav ham lyst til at skrive et værk på baggrund af et historisk royalt drama.

Hvordan fik du idéen til at skrive en forestilling om Leonora Christina?

Det startede faktisk med, at min datter læste en serie ungdomsbøger om Leonora Christina, som hun gik og genfortalte. Det inspirerede mig til at læse Leonora Christinas *Jammers Minde*, og jeg fik lyst til at skrive et drama om den her ufatteligt stærke kvindeskikkelse i vores historie.

Med replikken "Vi kan vel godt tale sammen, selvom jeg har været død i mere end 300 år" fandt jeg en form, hvor jeg kunne lade Leonora genfortælle sin vanvittige historie og det vilde liv, hun har haft, i en tone der skabte forbindelse til vores nutid. Leonora Christinas bevarede sin forstand på trods af 22 års fangenskab i Blåtårn og så skrev hun ovenikøbet et værk som *Jammers Minde*. Netop hendes motivation for at skrive dette værk, at sætte sit eget eftermæle på tryk og formulere den sandhed, hun gerne ville have stod tilbage, var en gave til den dramatiske situation.

Hvordan har du forholdt dig til at skrive på historisk materiale?

Det har jeg fra starten vidst ville blive en udfordring for mig, da det at være historisk faktuel normalt ikke er en drivkraft for mig som kunstner. Derfor blev den tidligere gymnasielærer i dansk og religion Mads Laursen Vig og historiker Marianne Philipsen helt uundværlige i min skriveproces, fordi de kunne fungere som en slags advokater for historien. Så kunne jeg skrive frit på de vilde hændelser i Leonora Christinas liv og min fornemmelse af hendes relationer, samtidig med at jeg var bevidst om den historiske situation, der lå under begivenhederne.

Ved at indstifte Leonora Christina som direkte talerør kunne historien fortælles fra hendes subjektive vinkel, og når hun så ovenikøbet dumper direkte ned i vores nutid, kan hendes fortælling farves af argumenter og ræsonnementer, der giver genklang i dag, men som ikke har floreret på hendes egen tid. Leonora Christina har nok aldrig realistisk forestillet sig, at kronen kunne lande på hendes hoved. Dels fordi hun ikke var ægtefødt kongedatter, men også fordi hun var kvinde. Men hendes ufuldendte værk *Heltinders Pryd*, hvor hun beskriver en række historiske kvindehelte og argumenterer for, at det er visdommen og ikke kønnet, der er menneskets sande pryd, tyder på hun har været optaget af sin position som kvinde i sin egen samtid. Det giver hende jo gode kort på hånden, når hun over for os i dag, argumenterer for, at hun burde have arvet kronen. Så jeg har tilladt mig at skrue op for Leonoras feministiske projekt.

Det er Leonora Christinas subjektive stemme formet af mig, der danner grundlaget for stykket, og det vigtigste for mig er at vi bliver op-tagede af Leonora Christina og hendes måde at udlægge sin historie på. Det dramatiske projekt har trumfet den historisk korrekte kronologi, kan man sige. Så jeg har ingen skrupler ved for eksempel at flytte lidt på Kong Christians død, hvis det giver bedre vilkår for fortællingen om kampen mellem Leonora Christina og hendes svigerinde Sophie Amalie.

Var Leonora landsforræder?

Det tror jeg vel egentligt nok hun var – sammen med Corfitz. Selvom hun hævdede noget andet. Men jeg tror også, at hun har følt sig så svigtet af Danmark, at hun har syntes i sin gode ret. Det er jo nok især den forsvarstale, hun efterlod sig med *Jammers Minde*, der gør, at vi stadig i dag kan diskutere, om hun var det eller ej. Jeg læste, hvordan det havde vakt forargelse, da man på et tidspunkt besluttede at ville opkalde en bornholmerfærge efter hende. Nogle rasede over, at man ville opkalde et skib efter en af danmarkshistoriens værste landsforrædere, mens andre lagde vægt på, at Leonora Christina var den trofaste hustru, der led for sin mands udåd. Om det var fordi Leonoras forsvarstale havde virket gennem tiden, eller om det i bund og grund var vægten af hendes historiske betydning der gjorde udfaldet, ved jeg ikke, men resultatet blev i hvert fald, at færgen Leonora Christina sejlede fast rutefart mellem Rønne og Ystad i flere år. I dag er det for mig ikke så vigtigt at konkludere, om hun var skyldig eller ej, men mere at vi gennem hende kan reflektere over, hvordan man kan skabe sin egen fortælling.

Undertitlen er jo 'Sandhedens dronning'. Hvorfor det?

Leonora Christina er i den grad et billede på en person, der er bevidst om, at historien ikke er objektiv, men at den skabes af de fortællinger, der gentages, og at man kan styre hvad der skal leveres videre. Det er jo én version af sandheden vi får gennem Leonora Christina på scenen. En sandhed som ind imellem modsiges af de andre karakterer i stykket. Legen med sandheden er jo farlig, især hvis det er folk med magt, der omgås sandheden lidt lemfældigt. Leonora anklager i forestillingen sin samtid for mangel på politisk fantasi. Traditioner skal altid udfordres, synes jeg, så man forstår hvorfor de er skabt og hvem der drager fordel af dem. Det synes jeg at Leonora Christina i den grad gør. Hendes bror Frederik d. 3. indførte enevælden, og det kan vi jo, fra vores demokratiske ståsted i dag, godt give Leonora Christina ret i ikke var fremsynet.

Magthavere har til alle tider vidst, at de selv skal skabe fortællingen og bilde befolkningen ind, at det er sandheden. Leonora Christina skrev sin version af historien i *Jammers Minde*, som blev udgivet små 200 år efter hendes død. I dag overlever magtens ord direkte til folket på et twittersekund, og derfor synes det særligt vigtigt at blive mindet om, at en sandhed kan være en løgn, der blot er blevet gentaget tilstrækkeligt mange gange.

Den utrolige virkelighed

Af historiker
Marianne Ninna Philipsen

Leonora Christina Ulfeldts skæbne, hendes markante karakter, intelligens og råstyrke står mere end 300 år efter hendes død som et levende fyrtårn i dansk historie. Som feteret kongedatter steg hun til magtens tvivlsomme tinder, lige så sikkert som hun siden skulle synke til den dybeste fortvivelse og vanære, for så til sidst at skrive sig ind i vores historie og vores bevidsthed som en heltinde, en udvalgt, en martyr og en korsdragerske. Det er de litterære værker hun efterlod sig: *Den Franske Selvbiografi* og *Jammers Minde*, der har gjort hende både udødelig og uafrystelig.

Leonora Christina var datter af Christian IV og hans hustru til venstre hånd, Kirsten Munk. Hun splittedes tidligt i forældrenes uhyggelige misforhold og skilsmisse. En skilsmisse, der kom til at sætte et afgørende præg på hele hendes liv, selvforståelse og verdensopfattelse. Men i hendes erindringer er det, der fylder, hendes rolle som et særligt udvalgt barn – både af Gud og af sin kongelige far. Hendes tid og verden var præget af et tankesæt og en virkelighed, der var massivt anderledes end vores i dag. Men de menneskelige grundvilkår var de samme; kærlighed, had, magtbegær, sorg, angst, sygdom, stolthed, død og fornedrelse.

Som 15-årig blev hun gift med den intelligente og karismatiske, men fattige adelsmand Corfitz Ulfeldt. Han blev som Christian IV's øvrige håndplukkede svigersønner indsat som kongens inderste magtbastion i rigsrådet. Corfitz Ulfeldt steg hurtigt i graderne til rigets hofmester – lige så hurtigt som han fik brugt sin position til at svindle sig til en formue, der endte med at overstige indholdet i den danske statskasse. Leonora Christina var som rigshofmesterinde rigets reelle førstedame. Hun fødte 15 børn, hvoraf kun de syv overlevede barndommen, da børnedødeligheden var høj, også i de højere samfundskredse.

Ulfeldts magtbegær og særstilling gjorde ham upopulær ved det danske hof, og efter Christian IV's død udbrød en indædt magtkamp mellem ham og den nye kong Frederik III (Leonora Christinas halvbror) – og dertil mellem Leonora Christina og hendes svigerinde, dronning Sophie Amalie. Det førte til gensidige mistanker og beskyldninger om mordplaner, hvor blandt andet den intrigerende tjenestepige Dina blev henrettet. Det endte med, at Ulfeldterne flygtede i ly af natten – direkte til Danmarks arvefjende Sverige.

Her forsøgte Corfitz at få den svenske dronning Kristina til at gå i krig mod Danmark, blandt andet ved at pøse penge ud over hende, som han havde med fra den danske stat(skasse). Desværre valgte hun at abdicere og konvertere til katolicismen, men hendes efterfølger Karl X Gustav kom til gengæld grundigt i krig med Danmark. Da han med den svenske hær gik over isen og angreb Danmark, var det flankeret af Corfitz Ulfeldt og med Leonora Christina heppende på sidelinjen.

Danmark led nederlag, men Corfitz følte ikke, at han fik nok magt og ære af den svenske konge. Så han forsøgte at konspirere mod svenskerne, blev smidt i husarrest i Malmø og dømt for højforræderi. Herfra flygtede Ulfeldtparret til København, hvor de blev pågrebet og sendt i Hammershus på Bornholm. Der sad de under rædderlige forhold i et par år, bevogtet af sadisten Fuchs, inden de blev overført til husarrest på et af deres danske godser.

Kort efter søgte Corfitz om tilladelse til at tage på kurrejse med sin familie. De rejste til Brügge, hvor deres ældste søn myrdede Fuchs på åben gade. Corfitz brugte rejsen til at prøve at overtale fremmede fyrster til at gå i krig mod Frederik III. I Danmark dømte man ham til døden for landsforræderi, satte en pris på hans hoved (død eller levende), nedrev hans og Leonora Christinas luksusejendom i København og opsatte en skamstøtte på stedet. De var altså hjemløse og på flugt. Leonora Christina tog til England i håb om at indkassere de penge, de i sin tid havde lånt den engelske konge Charles II, hendes slægtning. Men kongen så sit snit til at slippe for at betale sin gæld; han lokkede hende i baghold og hun blev sejlet til Danmark. Onsdag d. 8. august 1663 førtes hun fra skibet ved Toldboden direkte i fængslet Blåtårn på Københavns Slot.

Her sad hun så, Christian IV's begavede og beundrede datter, under rædselsfulde forhold i 21 år og 9 måneder. Og her skrev hun *Den Franske Selvbiografi* og påbegyndte *Jammers Minde*. Ulfeldt døde under sin flugt få måneder efter hendes tilfangetagelse.

Der skulle altså gå næsten 22 år, før Leonora Christina blev lukket ud af tårnet. Det skete først efter hendes ærkefjende Sophie Amalies død i 1685. Herefter levede den legendariske kongedatter endnu 12 år i Maribo Kloster, hvor hun færdigskrev *Jammers Minde*, der regnes som det største (og første) danske selvbiografiske erindringsværk.

Begge bøger er et næsten 350 år gammelt mønstereksempel på branding, spin og selvscenesættelse. En iscenesættelse, der stadig kaster slimede skygger over hendes modstanderes eftermæle. Nu splitter hun sin eftertid i diskussioner om hendes skyld, i forargelse over hendes løgne og fortællinger – og i beundring for hendes sjælsstyrke og uhyre intelligens.

Kilder til inspiration

Leonora Christinas franske selvbiografi.

Indledning ved Bodil Wamberg, 1991

Leonora Christinas Jammers Minde,

bearbejdet af Line Krogh,

med forord af Dorrit Willumsen, udg. 2010 og 2014

ET MORGENDIGT

Salmevers skrevet af Leonora
Christina under fangenskab i
Blåtårn fra 1663 til 1685.
På melodien *Jeg vil din pris udsjunge*.

Min tunge skal med stemme
forkynde sjælens agt,
som ej i dag vil glemme
At prise Guds almagt
Og takke skab'ren blid,
som sine væg'tre sendte,
mit leje de omspændte,
mig vogtede med flid.

Med sorg jeg ned mig lagde,
af gråd var salt min mund,
og til mig selv jeg sagde:
du ser ej morgenstund!
Men Herrens godheds kraft
befalte søvnen søde
min tørre hjerne bløde
Og lindre med sin saft.

Tak, Jesus, livsens fyrste!
jeg sengen slippe kan,
med våben mig udruste
at stride som en mand
mod Satan, synd og død,
mod eget kød og vilje,
mod alt, som ville skille
mig fra dig i min nød.

Hjælp, hjælper! Hjælp mig, Herre!
mit kors er fra din hånd.
Vil du dets tyngsel bære
og lindre strenge bånd?
Jeg ellers visselig
derunder må fortvivle,
thi dine skud og pile
de sidder dybt i mig.

Vil du din nåde øse
og skænke rigelig
til mine faderløse
din mildhed ligelig.
Vær deres fader god,
og glem ej deres færden,
men før dem frem i verden,
svæk deres fjenders mod.

Jeg arme støv og aske
endnu ét beder dig,
mig ej at overraske
bortrykke pludselig;
men tillade min ånd
med fuld fornuft og stille,
tålmodigt af fri vilje
befale i din hånd.

LEONORA CHRISTINA ULFELDT —————

— TIDSTAVLE

1615 —————

— Christian IV gifter sig med Kirsten Munk til venstre hånd

1621 —————

— Leonora Christina fødes på Frederiksborg Slot

1630 —————

— Kirsten Munk forlader endegyldigt hoffet

— Leonora Christina forloves med Corfitz Ulfeldt

1634 —————

— Corfitz Ulfeldt gøres til Ridder af Elefantordenen

1636 —————

— 9. oktober: Bryllup med Corfitz Ulfeldt

— Corfitz Ulfeldt bliver medlem af Rigsrådet

1637 —————

— Corfitz Ulfeldt bliver Statholder i København

1641 —————

— Corfitz Ulfeldt gøres til Rigs greve

1643 —————

— Corfitz Ulfeldt bliver Rigshofmester

— Hertug Frederik (Leonoras halvstorebror; søn af Christian IV og dronning Anna Katrine) bliver gift med prinsesse Sophie Amalie af Braunschwig-Wolfenbüttel.

1646 —————

— Juni: Første ambassaderejse til Holland og Frankrig

1647 —————

— April: Paris, i audiens hos enkedronningen og den 9-årige Ludvig XIV

— 2. juni: Den udvalgte Prins Christian (Leonoras ældste halvstorebror) dør og Hertug Frederik bliver tronarving

— 18. november: Corfitz Ulfeldt får generalkvittering af Christian IV for sin embedsførelse

1648 —————

— 28. februar: Christian IV dør

— 23. november: Frederik III kronet som konge

— Ulfeldternes anden ambassaderejse til Holland

1651 —————

— Dina-sagen, hun henrettes i maj

— Ulfeldterne flygter til Sverige (via Holland) og tager ophold i Stockholm

1654 —————

— Dronning Kristina abdicerer, Karl X Gustav bliver konge

1657 —————

— 1. juni: Danmark erklærer Sverige krig

1658 —————

— Corfitz Ulfeldt går med den svenske hær over Danmarks tilfrosne bælter, over Fyn og Lolland mod København

— 26. februar: Roskildefreden, hvor Ulfeldterne får deres danske privilegier og godser tilbage

— August: Carl X Gustav bryder freden

1659 —————

— Ulfeldt i husarrest i Malmø under undersøgelser om forræderi

— 17. december: Retssag mod Ulfeldt i Malmø, forsvar ført af Leonora Christina

— 29. december: Ulfeldt dømmes for højforræderi

1660 —————

— 27. maj: Fredsslutning ml. Danmark og Sverige

— Juli: Ulfeldterne flygter fra Malmø

— 28. juli: Ulfeldterne indsættes i fangenskab på Hammershus

— Enevælden indføres i Danmark

1661 —————

— 13.-14. marts: Flugtforsøg fra Hammershus

— December: Løsladelse fra Hammershus og ankomst til København

— Ophold på Ellensborg

1662 —————

— Juni: afrejse på "kurophold" i Holland og Frankrig

— 6. november: Christian Ulfeldt myrder Adolph Fuchs

1663 —————

— 24. maj: Leonora Christina rejser til England

— Corfitz Ulfeldt tilbyder den danske trone til Kurfyrsten af Brandenburg

— 11. juli: Leonora Christina arresteres i Dover

— 24. juli: Corfitz Ulfeldt dømmes in absentia for højforræderi

— 8. august: Leonora Christina indsættes i Blåtårn

1664 —————

— Februar: Corfitz Ulfeldt dør under flugt

1670 —————

— Frederik III dør og han og Sophie Amalies søn Christian V bliver konge

1673 —————

— Leonora Christina skriver Den Franske Selvbiografi i Blåtårn

1674 —————

— Leonora Christina begynder at skrive Jammers Minde

1685 —————

— 20. februar: Sophie Amalie dør

— 19. maj: Leonora Christina løslades fra Blåtårn

— September: Leonora Christina flytter ind på Maribo Kloster

— Færdiggørelse af Jammers Minde og Hæltinners Pryd

1698 —————

— Leonora Christina dør på Maribo Kloster

HOLDET BAG

FREDRIK LONGVA Instruktør

Fredrik Longva debuterede på Trøndelag Teater i Norge i 2021 med Strindbergs *Dødsdansen*, der indbragte fire nomineringer til den prestigefulde norske Hedda-pris, heriblandt for bedste instruktion. Han har instrueret både klassiske og moderne forestillinger, og regnes blandt en af norsk scenekunsts store unge talenter. Hans seneste forestillinger er Jon Fosses *Stengd gitar* på Det Vestnorske Teater i Bergen og Ibsens *Hedda Gabler*, der turnerede Norge med Riksteatret.

DAVID GEHRT Scenografi og kostumedesign

David Gehrt blev uddannet scenograf fra Den Danske Scenekunstscole i 2016 og var fra 2017-2022 fast hus-scenograf på Aarhus Teater. I samarbejde med Ida Grarup skabte han rammerne for Christian Lolliges iscenesættelse af Holbergs *Erasmus Montanus* på Aarhus Teater. Som husscenograf på Aarhus Teater, har han stået bag en del forestillinger som *#Amlet*, *Momentet*, *4:48 Psychosis*, *Audition* og *Manifest for skrøbelige autoriteter*, *Biedermann og brandstifterne*, *Parasitterne*, *Pagten* og *Ordet*. Senest har han stået bag scenografi til *Sandmanden* og kostumer til *Cabaret*. David Gehrt har vundet Årets Reumert for Bedste Scenedesign for *Erasmus Montanus* (2017) og var nomineret til samme pris for *Ordet* (2020), der dog vandt prisen for Bedste Forestilling. David Gehrt blev også nomineret til Teaterpokalen for sit scenedesign til *Ordet*. Han har senest stået bag scenografien til danseforestillingen *CAVE* på Norrdans i Sverige.

SÚNI JOENSEN Lysdesigner

Súni Joensen blev uddannet lysdesigner fra Den Danske Scenekunstscole i 2016. Han har arbejdet med teater på Færøerne, Island, Norge og i Danmark og har været med til at skabe teaterkollektivet TOETT (The Other Eye of The Tiger). Han har senest stået bag lysdesignet på *The Girls Room* på Det Færøske Nationalteater samt forestillingerne *Odysséen* og *København* på Det Kgl. Teater. Derudover *Bosch' Drøm* og *selvmordets Anatomi* på Teater Republique, *I Love Dick* på Husets Teater, *Hamlet* i Nordens Hus på Færøerne, *Bonnie & Clyde* på Betty Nansen og *NUL* på Sort/Hvid. På Aarhus Teater har Súni Joensen skabt lysdesignet på *Alice i Eventyrland* samt *Parasitterne* og *Ordet* på Scala, hvor sidstnævnte vandt en Reumert for Årets Forestilling.

THE OVERHEARD

Lydunivers Marie Koldkjær Højlund & Morten Riis

The Overheard er et lydkunstnerisk projekt som består af Marie Koldkjær Højlund og Morten Riis. The Overheard arbejder i krydsfeltet mellem kunst og akademisk teori og deres musik- og lydkunstneriske værker og installationer har vakt genklang både i ind- og udland. Blandt deres seneste værker kan nævnes musik og lyden ved åbningen Europæisk Kulturbro i Aarhus 2017 og lydinstallationerne *4140 Voices* i Mindeparken, *Hemmeligheder Bygger Bro* i bl.a. Rådhushallen og permanente lydværker i Struer samt UCSYD's nye campus i Kolding. I 2018 stod de endvidere for den musikalske og lydlige side af Aarhus Teaters opsætning af *Dancer in the dark*.

Marie Højlund er huskomponist på Aarhus Teater og har bl.a. stået for den musikalske iscenesættelse af Aarhus Teaters reumertvindende musikforestilling *Lyden af de skuldre vi står på* i 2017 og 2020. Hun arbejder med og forsker i lytning og lydkunst og er komponist og musiker i forskellige sammenhænge bl.a. sammen med Nephew eller solo under navnet KH Marie. På Aarhus Teater har hun derudover arbejdet med musikken til den stedspecifikke forestilling og podwalk *Jeg er her!*, familieforestillingen *Et Juleeventyr* og samt Ibsens *Når vi døde vågner*.

Morten Riis er uddannet fra DJM samt fra Institutet for Æstetik og Kommunikation, hvorfra han har en ph.d.-grad. Foruden sin akademiske tilgang til musik har han en stor og alsidig erfaring som udøvende musiker og komponist. De seneste år har han bl.a. været involveret i Klang Festival med Copenhagen Phil i Tivolis Koncertsal og Sonic Festival i København, lavet musik og lyd på *Solar Plexus* på Godsbanen (Åben Scene), *Sonificeret i Omfavelse* i Dome of Visions og spillet i Musikhuset med ensemble recherche og har i tre år været huskomponist for Klang-festivalen.

ASTRID SONNE Komponist

Astrid Sonne er en dansk komponist og bratschist og for tiden bosat i London. Hun arbejder med åbne, melodiske kompositioner for både elektroniske og akustiske instrumenter. Hun har skabt musik til film og lyd-og videoinstallationer og har spillet koncerter på bl.a. Roskilde Festival, Funkhaus i Berlin og Southbank Centre i London. Astrid Sonne er uddannet fra Rytmask Musikonservatorium og har udgivet flere albums og singler siden sin debut i 2018. I 2020 vandt hun Steppeulven som Årets Komponist og blev med hendes seneste album *outside of your lifetime* specielt fremhævet for Årets Album til Nordic Music Prize 2022.

MEDVIRKENDE

Nanna Bøttcher er uddannet fra Skuespillerskolen ved Aarhus Teater i 2005. Hun blev en del af ensemblet i 2015 og har siden medvirket i blandt andet *Erasmus Montanus*, *Lazarus* og *Kærlighedens forrykte former*, for hvilken hun blev Reumert-nomineret i kategorien Årets Kvindelige Ensemblerolle i 2021. Senest har man kunne opleve hende i *Kagefabrikken*, *Romeo & Julie*, *Omstigning til Paradis* samt i den anmelderroste monolog *Girls & Boys* for hvilken hun blev Reumert-nomineret til som Årets Kvindelige Hovedrolle i 2022.

Kjartan Hansen er uddannet skuespiller i Sverige og havde sin første optræden i Danmark i *Æblet* på Mammuteatret i København i 2013. Han har siden 2015 været en del af ensemblet på Aarhus Teater og har blandt medvirket i *Hospitalet*, *Revolution*, *Lazarus* og spillede Johannes i *Ordet*, der vandt Reumertprisen for Årets Forestilling 2020. Han har derudover også medvirket i bl.a. *Kærlighedens Forrykte Former*, *Alice i Eventyrland*, *Cabaret* og senest *Melancholia*.

Anne Plauborg er uddannet ved Den Danske Scenekunstscole i København og har siden 2016 været en fast del af Aarhus Teaters ensemble. Hun debuterede i *En kvinde uden betydning* og har siden medvirket i bl.a. *Den gode vilje*, *Audition*, *Den Vægelsindede*, *Et Juleeventyr*, *Kærlighed efter lukketid* og i *Ordet*, der vandt en Reumert som Årets Forestilling i 2020.

Emil Busk Jensen blev uddannet ved Den Danske Scenekunstscole i Aarhus i 2022 og blev herefter en del af Aarhus Teaters ensemble fra sæson 22/23. Han gjorde scenetjeneste i Aarhus Teaters Shakespeare-forestilling *Romeo & Julie* og medvirkede desuden i afgangsforestillingen *Himmelvendt* i 2022. I september debuterede han på Aarhus Teater i *Melancholia*.

Anne Laybourn blev uddannet fra Den Danske Scenekunstscole i Aarhus i 2020, hvor hun bl.a. medvirkede i afgangsforestillingen *Alt Er Umuligt*, der blev live-streamet digitalt under corona-nedlukningen. Derudover har hun spillet med i familieforestillingen *Pagten* på Aarhus Teater, i *Sange For Freden* på Teater V og i *Gnisten* og *Pakkefabrikken* på Randers Teater.

William Jacobsen Halken blev uddannet skuespiller på Den Danske Scenekunstscole i Odense i 2022. Han har medvirket i tv-serierne *Herrens Veje* og *Ingen vej tilbage* på DR og spillet med i *Den Irakiske Kristus* på Odense Teater og *Klima Skrima* på Dramafronten.

JAKOB BANGSØ Guitar-arrangementer og medvirkende guitarist

Jakob Bangsø er uddannet ved konservatorierne i Aarhus og Køln. I 2016 debuterede han fra Det Jyske Musikkonservatoriums solistklasse og har siden ført en særdeles aktiv koncertkarriere i både ind- og udland som efterspurgt solist og kammermusiker og har bl.a. optrådt med Aarhus og Aalborg Symfoniorkestre, Tallinn Kammerorkester, Pärnu City Orchestra m.fl. Jakob Bangsø har modtaget et væld af både danske og internationale priser for sit musikalske arbejde, bl.a. førsteprisen ved Berlin International Guitar Competition, førsteprisen og Publikumsprisen ved Concours International de Guitare "Ville d'Antony". Han har ligeledes modtaget bl.a. Statens Kunstfonds karrierestipendium Den Unge Elite i 2015 samt Augustinus Fondens 75-års Jubilæumslegat. Han har udgivet to soloalbums til dato og senest, i 2020, albummet *Guitar Concertos* som solist med Tallinn Kammerorkester.

AARHUS TEATER

Business

Aarhus Teater har et stærkt samarbejde med erhvervslivet. Vi har et eksklusivt partnerskabsnetværk med en lang række virksomheder, der støtter Aarhus Teater og selv opnår fordele ved det.

Har du lyst til at vide mere om vores partnerskabsnetværk, så kontakt os eller læs mere på aarhusteater.dk.

FONDE

Købmand Herman Sallings Fond

CAC Fonden

Knud Højgaards Fond

NRGi Værdipulje

Per og Lise Aarsleffs Fond

Spar Nord Fonden

StøtteForeningen FHH

Vilhelm Kiers Fond

Aage og Johanne Louis-Hansens Fond

Aarhus Oliefabriks Fond for Almene Formål

Aarhuus Stiftstidendes Fond

SCALA SCENE PARTNERE

elbek vejrup
VERDI GENNEM IT

Jyllands-Posten

LINDBERG

OK

Poul Schmith
KAMMERADVOKATEN

STUDIO SCENE PARTNERE

 A. Enggaard A/s

ASSET
ADVISOR

 BCOOL A/S

BKI

 bravida

bywirth
DESIGN THAT LOVES GROWING OLD

Carlsberg

Claus Dalby

CF MØLLER
ARCHITECTS

Clean Energy Invest

Danske Bank

Deloitte

DLA PIPER

EJENDOMSSELSKABET
OLAV de LINDE

EL:CON

FO - AARHUS

FORMUE | PLEJE

Handelsbanken

 heyday

Holst, Advokater

HUSTØMRERNE

Jydsk
Emblem
Fabrik

 JYSKE BANK

 KONTAKTLINSE
INSTITUTTET

kvadrat

lean on

Malerfirma Dalsgaard & Co.

meyer donationen
*friske & jule

 Navest

NORTH
your risk guide

NRGi

Nykredit

pedersen&nielsen
automobilforretning a/s

pwc

 Ringkjøbing
Landbobank

Scandic

schouw+cø

 spar nord

 SPAREKASSEN
KRONJYLLAND

 STARK

Søren Jensen

TEKA Ejendomme

AARHUS HAVN
PORT OF AARHUS

LEONORA CHRISTINA
- Sandhedens Dronning

Af

Christian Lollike

Isenesættelse

Fredrik Longva

Scenografi & Kostumedesign

David Gehrt

Lysdesign

Súni Joensen

Lyduivers

The Overheard ved
Marie Højlund & Morten Riis

Kompositioner

Astrid Sonne

Guitar-Arrangementer

Jakob Bangsø

MEDVIRKENDE

Leonora Christina

Nanna Bøttcher

Corfitz Ulfeldt

Kjartan Hansen

Sofie Amalie

Anne Plauborg

Kong Frederik III

Emil Busk Jensen

Kong Chr. IV m.fl.

William Jacobsen Halken

Enkedronning Anna m.fl.

Anne Laybourn

Guitarist

Jakob Bangsø

AARHUS TEATER

Teaterdirektør

Trine Holm Thomsen

Direktør

Allan Aagaard

Chefdramaturg

Hanne Lund Joensen

Producent

Annette Lindblad Væring

Produktionsleder

Line Bjergø

Scenechef

Jesper Ahnfeldt-Møllerup

Værkstedchef

Lars Fog

Salgs- og marketingchef

Emilie Brøgger Jensen

Pressechef

Morten Daugbjerg

Historisk konsulent

Marianne Philipsen

Koreografisk konsulent

Marie Brolin-Tani

Forestillingsleder

Trine Tue

Instruktørassistent

Juliann Larsen

Sufflør

Christina Skriver

Voice coach

Nini Matessi Schou

Lysansvarlig

Bjarke Refslund Jensen

Lydansvarlig

Kim Engelbrecht

Lyd Praktikant

Gustav Andreas Berg

Opbygningsansvarlig

Kristian Skov

Malersal

Liva Victoria Wagner Hinnerfeldt

Amanda Dahlstrøm de Vroom

Snedker

Jesper Rothmann

Rekvisitør

Marianne Glenhammer Rehder

Mejse Damsø

Skræddersal

Anne Daa

Bente Bilde

Sminke/mask

Vibeke Prip

Afvikling lyd/lys

Michael Steffensen

Gustav Andreas Berg

Afvikling sminke/mask

Vibeke Prip

Camilla Olesen

Påklæder

Anette Krag

Hannah Tarp Dahl

Programredaktion

Emilie Brøgger Jensen

Hanne Lund Joensen

Plakatfoto og forestillingsfotos

fra opsætning i 2021

Emilia Therese

Forestillingsfotos fra afsluttende

prøver 2022

Rumle Skafte

Programlayout

Jørn Moesgård

Premiere

Aarhus Teater Scala

4. november 2022

Varighed

Ca. 90 min. uden pause

I forestillingen høres desuden:

Jeg vil din pris udsjunge

Mel.: Hamburg 1598

Tekst:

Georg Niede før 1582

Hans Christensen Sthen efter 1592

Jacob Madsen senest 1600

Toccata arpeggiata

Af **Giovanni Girolamo Kapsberger**

Tak til

Mads Laursen Vig

Forestillingen er støttet af

Aage & Johanne Louis-Hansens Fond

at
AARHUS TEATER